

Zraven izbe je stala čumnata, to je hramba za potrebne reči.

Ob sténi okrog in okrog je bila klop, ki so ji lava *) rekli. Njih miza je bila stol, okoli kteriga so na tléh sedeli. Toraj pravijo Hrvatje mizi še stol.

Kér se beseda „peč“ v vsih slovanskih jezikih najde, se vidi, de so stari Slovani že tudi peči imeli. Dimniki pa jim niso bili znani. **)

Iz hiše viditi, so prebili skozi sténo nekoliko okroglih lukinj, toliko, de se je mogla glava skozi pomoliti. Tako luknjo za okó, ali zavoljo podobe očesa so imenovali okno. — Še dan današnji vidiš na kmetih okna, de se komaj glava skozi nje pomolí. Tode to ni zdravo: hiša je tamna in nezračna, toraj nezdrava.

Ležali so stari Slovani na tléh na slami ali stélnji. To spričuje beseda postelja. Desiravno so naše postelje drugačne, je staro imé vender ostalo.

(Vedež).

Kaj Vodnik od nas Slovencev in slovenskiga jezika na dalje piše.

(Dalje.)

Pred poldrugo sto létmi ***) je bil en mašnik v Teržiču na Gorenském, kateri je po glagolitsko mašo bral.

Glagolitski jezik je nekidanji čisti slovenski jezik. Sedaj ga noben Slovenec popolnim na tanjko ne zastopi; vunder je tak, de bi se ga v kratkim vsi Slovenci lahko zastopiti navadili, ako bi se duhovno opravilo po njemu imélo.

Kdo in kdaj je glagolitske čerke našel, se natanjko ne vé. Modri možjé so te misli, de per eni glihi pred trinajst sto létmi so bile znane, to je, okoli pétiga stolétja po Kristusovim rojstvu; zakaj čez sto lét po tim so se Hrvatje zavezali, de nečejo zoper kristjane vojske peljati, in so Rimskemu Papežu z lastno roko pisano oblubo v roke podali.

Okoli devetiga stolétja keršanskiga števila so misionarji Slovence k véri preobračali, so pisanje in branje bolj vterdili, in slovenski jezik perpraven delali za duhovske bukve.

Ob tim časi je bilo prestavljeno sveto pismo v slovenski jezik, kakor ga še sedaj imamo v Ljubljani v škofijskim bukvišu, natisnjeniga na Moškovitarskim v mestu Ostrog v leti 1581 s cirilskimi čerkami.

Zlasti si je perzadel véro in jezik pogmérati en grekiški mašnik Konstantin, kteriga so kristjani Ciril imenovali. Od tega Cirila so cirilske čerke, katere so po celi Moškovi (Rusovskim) še današnji dan v navadi.

Ciril in drugi pomagavci so prestavili mašne in druge duhovne bukve v slovenski jezik; čerke so naredili grekiškim podobne. S takimi bukvami je šel na uni kraj Donave; tam je bil za škofa postavljen v Moravii, in cirilske čerke so se vterdile také, de jih skorej vsi Slovenci dan današnji imajo, kateri so grekiške vére, to je, starovérei. Dalmatini, Hrvatje in Boznjaki jih poznajo, in zraven glagolitskih hranijo, karkoli jih je staróvércov.

(Dalje sledi.)

Iz Štajarskiga.

Mi Štajarski Slovenci tudi serčno želimo, in bi se močno veselili, če bi svitli Cesar vsikdar dobro slovečih

*) Serb pravi »lava«, Polje »lava«, Rus »lavka«, Čeh »lavice.« V Bohinji na Krajskim pravijo »leva« zidanemu zapečku zraven peči, kjer luč (treske) hranijo. (Glej Linhart II. zvez. str. 801.) Vred. Vedeža.

**) Žali Bog! de še zdej vsaka hiša nima dimnika, in de so tedej v tem naši Slovenci še zmirej po stari ajdovski šegi! Vred. Novic.

***) Vodnik je to pisal v létu 1798. Vredništvo.

Ljubljančanov prošnjo od 6. t. m. milostivo uslišati blagovolili. Če bi je pa ne uslišali, bi tudi naše serca v tem hudo ranili; upamo pa, de Vam, dragi Ljubljančani te pravične prošnje odbili ne bodo; kér mi Slovenci vender vzrokov zadosti imamo, od pravičniga Cesarja vse dobro pričakovati — to pa mora tudi vés pravični svet spoznati in poterčiti. — Danes Ptujčanji svitliga Cesarja rojstni dan práv slovesno obhajamo. — Pri nas je huda, huda suša. Cenam Bog v kratkim dobriga dežja ne da, bo s poletnino slabo stalo. Repe bi brez tega ne imeli. Ozimina ni na veliko krajih tudi toliko pridelka prinesla, kakor smo bili mislili. Grozdje nam tudi pomalim z gorice odhaja. Kolera se v nekterih krajih Drave prikazuje; pa umerlo še jih v ti bolezní, hvala Bogu! vender ni veliko.

—1—

Od slovenskih napisov na pismih.

Če hočemo Slovenci zares Slovenci biti, moramo tudi v pismih med sabo slovenshino rabiti. Takó se bomo materniga jezika navadili, de nam bo v vsim gladko teklo.

V ta namén pa moram nekaj opomniti.

Slovenski dajavni ali tretji sklon (dritte Endung) pri imenih napise na pismih ptujcam in včasih nekoliko še clo Slovincam nerazumevne napravi, in se tudi lepo ne podá. Ko bi bilo, postavim, napisano: »Spoštovanimu Blažu Šmetu, kmetu«, bi ptujie to viditi vprašal: kdo se Šmetu piše? Dalej bi tudi vsak Slovenec ne bil v stanu vediti: ali se ta kmet piše Šme ali Šmet. V nemškém, v francozkém in laškém je ta reč laglej, kér se dajavni sklon le po predstavljenim členu poznamova, postavim v nemškém Dem, v francozkém A ali à in ravno tako v laškém A ali a spredej stoji, sicer pa kerstno imé in perimek nespremenjena ostaneta. V latinském je navada samo kerstno imé na koncu pregibati. De bi slovenski napisi v ptujih deželah umevniši bili, si bo nekteri morebiti mislil, pa samo kerstna iména v njih sklanjajmo, in recimo postavim: »Blažu Šme«; pa to je zoper slovenshino, kér vselej v pogovoru in pisanji sicer iména in perimke sklanjamo. Kdo drugi bo morebiti rekel, pa pišimo postavim, Blažu Šme-tu, Majer-ju, Puceljnu, Kalister-u ali Kalistr-u, Gogalja-u, Reš-u. To bi bila pa reč, ki sicer ni v navadi, in ktere bi bilo neznano viditi, kakor bi v latinském stalo Cicero-ni, Faber-o ali v nemškém dem Herr-n. Jez mislim in svetujem, če drugi to poterčite, de bi iména pri napisih v imenovavnim sklonu stavili, postavim: Spoštovani Blaž Šme, kmet. Tu bi se spredaj podrazumele besede. »Naj prejme to pismo«, če bi se te besede že pisale ali ne; saj se tudi v nemškém podrazume »abzugeben, ali gehört dem.« Besede nemškém enaciga poména se podrazumejo v francozkém, v laškém in latinském. Per vradnih pismih se zgor postavi imé vradništva, ktero je pismo pisalo; tū naj bi se v slovenskim vselej predstavila besedica »Od«. Postavim: Od Mengoške soseske.

(Naj prejme)

Mnogospoštovana Kamniška mestna srenja,
ali

Mnogospoštovana mestna srenja

v

Kamníku.

Kar tiče iména krajev, mest in vasí, so bolj znane kot iména oséb; kamur je torej pismo namenjeno, to bi se moglo, kakor je sicer navada, v kazaven sklon staviti. Nektere teh imén so Nemci od Slovincov še clo v kazavnim sklonu sprejeli, postavim v Selcah, v Cerkljah. Nemce so v ti reči tudi Francozi posnemali, ko so bili na Slovenskim gospodarji.